

Το Βάπτισμα ως απαρχή μιας νέας εν αληθεία, ζωής στην Εκκλησία

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή

*Η βάπτισμα του ηγεμόνα των Βουλγάρων Βόριδος. Μικρογραφία "Χρονικού"
(Βατικανή βιβλιοθήκη)*

...Το ιερό μυστήριο του Βαπτίσματος δεν επιφέρει αυτομάτως μια αλλαγή. Χωρίς

την ζώσα πίστη του χριστιανού και την ενεργό συμμετοχή του στην νέα χριστιανική ύπαρξη και ζωή, γίνεται ανενεργό. Το Βάπτισμα τοποθετείται σε ένα γενικό, ευρύτερο πλαίσιο σχέσης Θεού και ανθρώπου, ελευθερίας του Θεού και ελεύθερης βούλησης του ανθρώπου. Η σχέση τούτη βασίζεται σε μια ελεύθερη συνεργία, σε μια σύμπραξη και συμβίωση, όπου η αγάπη του Θεού καλεί τον άνθρωπο και ο άνθρωπος αποδέχεται το κάλεσμα «εν ελευθερία, εν αγάπη και συνεργία και συμβιώσει».

Με το Βάπτισμα, εισέρχεται κανείς στον στρατό του Χριστού (Αγ. Γρηγόριος Νύσσης). Ένας στρατιώτης, ωστόσο, χρειάζεται να αποδεικνύει ότι είναι πραγματικά αγωνιστής, παίχτης, εργάτης με ζήλο, ενεργός συμμετοχος στην νέα πραγματικότητα. Ας φανταστούμε, ένα παίχτη που έρχεται να παίξει σε μια μεγάλη ομάδα. Αν δεν προπονείται, αν δεν είναι δραστήριος, παραμένει στην ομάδα απλώς ως μέλος της. Για να παραμείνει σε καλή φυσική κατάσταση και για να είναι αποτελεσματικός, χρειάζεται συνεχή προπόνηση, χρειάζεται άσκηση.

Στο Βάπτισμα, διαβάζεται περικοπή από την Επιστολή προς Ρωμαίους. Εκεί ο Απόστολος Πάυλος λέει ότι εγειρόμενοι μαζί με τον Χριστό πρέπει να θεωρούμε τους εαυτούς μας «νεκρούς μεν τη αμαρτία, ζώντας δε τω Θεώ, περιπατούντες εν καινότητι ζωής». Αυτό είναι το δυναμικό καθήκον της κατά Χριστόν υπάρξεως και ζωής μας. Τούτη είναι η περιοχή της ορθοδόξου ασκήσεώς μας, δηλαδή η ενεργοποίηση, εξάσκηση, λειτουργία των ανακαινισμένων δυνάμεων και ενεργειών της εν Χριστώ υπάρξεώς μας, που ενδυναμώνονται από την χάρη του Αγίου Πνεύματος. Κάνοντας πράξη την πιστότητα στον «Αμνό» του Θεού, ζούμε με ένα νέο τρόπο, «αίροντας τον σταυρό» και ακολουθώντας το Χριστό. Ζούμε μια ζωή που προσφέρεται στον κόπο της αγάπης και δίνει καθημερινά μαρτυρία περί της καινότητας της αιώνιας ζωής που μας χάρισε ο Χριστός. Είναι προσκύνηση του Θεού «εν πνεύματι και αληθεία» όταν «περιπατούμε εν αληθεία», και εφαρμόζουμε την αλήθεια. Η ζωή του βαπτισμένου είναι λειτουργία όλης της ζωής - η αρχική σημασία της λέξης λειτουργία, μάλιστα, ήταν τούτη: κάνω έργο τις δυνάμεις και τις ικανότητες που χαρίζει ο Θεός προς όφελος όλων, δηλαδή της Εκκλησίας.

Ο Ορθόδοξος ασκητισμός προκύπτει από την χάρη της αναγέννησης που πραγματοποιήθηκε με το Βάπτισμα. Είναι η ανάπτυξη και ο πολλαπλασιασμός των χαρισμάτων του Θεού, των δώρων από τον αρραβώνα του Αγίου Πνεύματος. Είναι η δοκιμασία και προκοπή των σπόρων της χάριτος δια των ενάρετων έργων. Είναι η φανέρωση των ενεργειών του Αγίου Πνεύματος από το οποίο είμαστε σφραγισμένοι, χρισμένοι. Είναι η βεβαίωση ότι το φως του Αγίου Πνεύματος παραμένει άσβεστο, είναι η προσφορά ακέραιου του είναι ενός ανθρώπου στον Θεό, είναι οι καρποί των καλών πράξεων που έγιναν για τον Χριστό και την

Εκκλησία.

Εφόσον βαπτίζομαστε ως βρέφη, το Βάπτισμα χρειάζεται να ανανεώνεται δια της μετανοίας και του ιερού μυστηρίου της Εξομολογήσεως. Γιατί το σωτηριώδες ύδωρ του Βαπτίσματος πρέπει να ενεργοποιηθεί, να γίνει δυναμικό, να ενεργηθεί δια της πίστεως και της βουλήσεως. Γιατί η χάρη του άπαξ δια παντός τελεσθέντος Βαπτίσματος παραμένει και αναμένει, παρόλο που η ολιγωρία και η αδράνειά μας, η υποτροπή μας στις παλαιές αμαρτίες και στα νεκρά έργα την σκεπάζουν, την κρύβουν, την απωθούν. Η μετάνοια δεν είναι «αναβάπτιση», είναι μάλλον «ανανέωση του ύδατος της χάριτος του ιερού Βαπτίσματος δια των θερμών δακρύων της μετανοίας». (Αγ. Διάδοχος Φωτικής και Αγ. Μάρκος ο Ερημίτης).

Με το Βάπτισμα, γίναμε μέλη της κοινότητας της Εκκλησίας. Η μετάνοια χρειάζεται για να ανανεωθεί ο εκκλησιαστικός (κοινωνικός) χαρακτήρας της υπάρξεως και της ζωής μας. Πρέπει κανείς να ζει ενεργά, δυναμικά, ασκητικά, «συν πάσι τοις αγίοις». Διότι η σωτηρία στην Εκκλησία και η εν Χριστώ ζωή δεν δίνονται εφ' άπαξ, αλλά αποτελούν ένα διαρκές καθήκον προς εκπλήρωση. Δεν είναι μόνο συγχώρηση και δικαίωση, αλλά και μια νέα ζωή, ένα «περιπατείν εν καινότητι Πνεύματος» με το καινό(νέο) και καινοποιό : «ιδού, καινά ποιώ τα πάντα», λέει ο Χριστός. Για το λόγο αυτό, όλοι οι Ορθόδοξοι άγιοι είναι θαυματουργικώς τόσο καινούργιοι και το Ευαγγέλιο εντός τους τόσο καινοποιό.

Το Βάπτισμα, ως απαρχή της ευαγγελικής υπάρξεως, σηματοδοτεί την ασκητική βίωση της εν Χριστώ ζωής, με την χάρη του Αγίου Πνεύματος, φανερώνοντας τον ορθόδοξο, οικουμενικό, καθολικό χαρακτήρα του και τον σύνδεσμό του με τα υπόλοιπα στοιχεία της χριστιανικής ζωής και της εκκλησιαστικής υπάρξεως. Η θεία Ευχαριστία απαιτεί ως προϋπόθεση συμμετοχής σε αυτήν όχι μόνο την πράξη του Βαπτίσματος, αλλά και την διαρκή φανέρωση της χάριτος εν Χριστώ στη ζωή του βαπτισμένου πιστού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το ιερό μυστήριο του Βαπτίσματος είναι μια μυστική, χαρισματική πραγματικότητα της πίστεως και της Εκκλησίας μιας, η οποία συνδέεται με την συνολική χριστιανική θέαση του Θεού, του κόσμου και του ανθρώπου. Έτσι, το Βάπτισμα συνδέεται επίσης με την χριστιανική, ορθόδοξη ανθρωπολογία, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος είναι ανοιχτό, δυναμικό ον, δημιουργημένο για αιώνια κοινωνία ζωής και αγάπης με τον Θεό εν Χριστώ.

Η ανθρώπινη αμαρτία διέκοψε και έκανε αδύνατη την κοινωνία αυτή, αλλά η Οικονομία της σωτηρίας του Χριστού άνοιξε πάλι και πραγματοποίησε την Θεανθρώπινη κοινωνία. Το Βάπτισμα είναι στην πραγματικότητα η ενσωμάτωσή μας στον Χριστό δια της ζώσης πίστεως, η έμπρακτη μετοχή μας στην κοινότητα της Εκκλησίας, με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος.

Το Βάπτισμα είναι η απαρχή μιας νέας υπάρξεως, μια πράξη χαρισματικής-ενάρκτης ανάπτυξης «εν συνεργία και συμβιώσει» με τον Θεό. Το Βάπτισμα είναι η βάση της περαιτέρω ζωής μας στην Εκκλησία, είναι η ανάπτυξη και οικοδομή της θεώσεώς μας δια της πρόθυμης συσταυρώσεως και συναναστάσεώς μας με τον Χριστό. Στο Βάπτισμα, δίνεται όλο το πρόγραμμα της εν Χριστώ ζωής μας, τόσο εδώ στη γη όσο και στην αιωνιότητα. Διότι μονάχα η «εν Χριστώ Θεανθρώπω» ζωή οδηγεί τον άνθρωπο από την φυλακή της αμαρτίας, του θανάτου και της υπαρξιακής καταστροφής προς την αιώνια ζωή του Θεανθρώπου, για την οποία δημιουργήθηκε το ανθρώπινο γένος.

Πηγή: Αθανασίου Γιέφτιτς. *Επισκόπου πρώην Ζαχουμίου και Ερζεγοβίνης, «Χριστός, η χώρα των ζώντων»*. Εκδ. Ίνδικτος . Αθήνα 2007.